

ВЪПРОСНИК

за държавен изпит на специалност „Финанси“

ОКС „бакалавър“
(по учебния план за специалността 2014-2018 г.)

МОДУЛ „КОРПОРАТИВНИ ФИНАНСИ“

Фундаментална първа група курсове:

I. Теория на финансите; II. Теория на парите; III. Финанси на фирмата; IV. Въведение в банковото дело; V. Инвестиции; VI. Техника на данъчното облагане; VII. Международни финанси; VIII. Персонални финанси; IX. Управление на портфейла; XV. Банков анализ; XVI. Банково обслужване на икономическите агенти; XIX. Бюджет и бюджетна политика; XX. Мита и митническа политика.

Профилирана втора група курсове:

X. Финансов анализ
XI. Цени и ценова политика
XII. Финансови пазари
XIII. Оперативен финансов мениджмънт
XIV. Бизнес оценяване

МОДУЛ „БАНКОВО ДЕЛО“

Фундаментална първа група курсове:

I. Теория на финансите; II. Теория на парите; III. Финанси на фирмата; V. Инвестиции; VI. Техника на данъчното облагане; VII. Международни финанси; VIII. Персонални финанси; IX. Управление на портфейла; X. Финансов анализ; XI. Цени и ценова политика; XIX. Бюджет и бюджетна политика; XX. Мита и митническа политика.

Профилирана втора група курсове:

IV. Въведение в банковото дело
XV. Банков анализ
XVI. Банково обслужване на икономическите агенти
XVII. Фондови борси
XVIII. Оперативен банков мениджмънт

МОДУЛ „ПУБЛИЧНИ ФИНАНСИ“

Фундаментална първа група курсове:

I. Теория на финансите; II. Теория на парите; III. Финанси на фирмата; IV. Въведение в банковото дело; V. Инвестиции; VII. Международни финанси; VIII. Персонални финанси; IX. Управление на портфейла; X. Финансов анализ; XI. Цени и ценова политика; XV. Банков анализ; XVI. Банково обслужване на икономическите агенти.

Профилирана втора група курсове:

VI. Техника на данъчното облагане
XIX. Бюджет и бюджетна политика
XX. Мита и митническа политика
XXI. Сделки с ценни книжа
XXII. Финансова и данъчна администрация

Заб. На държавния изпит за всеки модул се изтегля по един въпрос от курс от първа група и по един въпрос от курс от профилираната втора група. Положителна оценка се поставя при работа и по двата въпроса. Продължителност на изпита: три астрономически часа.

I. ТЕОРИЯ НА ФИНАНСИТЕ**ВЪПРОС 1. ВЪВЕДЕНИЕ ВЪВ ФИНАНСОВАТА ТЕОРИЯ. ИКОНОМИКА НА БЛАГОСЪСТОЯНИЕТО. ПУБЛИЧНИ БЛАГА. ПРЕРАЗПРЕДЕЛЕНИЕ.**

Брутен продукт, национален доход и национално богатство. Кръгооборот на паричните потоци в националната икономика. Национална парична и международна валутна системи. Публични финанси, национален бюджет и европейски средства. Икономическа ефективност. Пазарни провали. Справедливост. Икономическа природа на публичното благо. Таксономия на публичните блага. Ефективно доставяне на публични блага: анализ на частичното равновесие. Ефективно доставяне на публични блага: анализ на общото равновесие. Разпределение на дохода. Преразпределителни съображения. Инструменти за преразпределение.

ВЪПРОС 2. ПУБЛИЧЕН ИЗБОР. АНАЛИЗ „РАЗХОДИ – ПОЛЗИ“.

От индивидуални предпочитания към колективни действия. Пряка демокрация. Представителна демокрация. Концептуален фундамент на анализа „разходи – ползи“. Методология на анализа „разходи – ползи“. Идентификация на релевантните разходи и ползи. Оценка на разходите и ползите. Времева стандартизация на паричните потоци. Риск и несигурност. Избор на проекти. Социален анализ „разходи – ползи“.

ВЪПРОС 3. ОСНОВИ НА ДАНЪЧНОТО ОБЛАГАНЕ. ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИТЕ ДОХОДИ. ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ НА КОРПОРАТИВНИТЕ ДОХОДИ. ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ СТОКИ.

Принципи на данъчното облагане. „Анатомия“ на данъка. Класификация на данъците. Нормативен анализ за оптимално облагане на индивидуалните доходи. Определяне на размера на данъчната основа и данъчните задължения на индивидите. Данъчно облагане на доходите от прираста на капитала. Възгледи за облагане на доходите на корпорациите. Какво облага данъкът върху нетния доход на корпорациите. Системи за облагане на корпоративните доходи. Разпределение на данъчната тежест. Нормативни решения за оптимално облагане на потребителските стоки и услуги. Данък добавена стойност: механизъм на облагане. Облагане с данък добавена стойност в България. Селективно облагане на стоки и услуги: акцизи.

ВЪПРОС 4. КОНСОЛИДИРАНА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА. ДЕФИЦИТНО БЮДЖЕТНО ФИНАНСИРАНЕ. ДЪРЖАВЕН ДЪЛГ.

Бюджетна рамка, общо устройство и структурата на публичните финанси. Годишна бюджетна процедура. Приемане и изпълнение на националния бюджет и съставните бюджети. Единна бюджетна класификация. Държавни разходни отговорности и стандарти за издръжка. Обща характеристика. Класическо виждане. Кейнсианска теория. Принос на Хансен и Лернер. Модел за разпределение на бремето между застъпващите се поколения. Неокласическо виждане. Теоремата Рикардо-Бароу. Теории на Тобин и Бюкенън. Вътрешен държавен дълг. Първични дилъри и вторичен пазар на държавни ценни книжа. Външен държавен дълг. Модел на дълговия цикъл. Световна дългова криза.

ВЪПРОС 5. ИКОНОМИКА В СЯНКА И „БЯГСТВО“ ОТ ДАНЪКА. ФИНАНСОВА ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ И ОБЩИНСКИ ФИНАНСИ. ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ И ЧОВЕШКИ КАПИТАЛ.

Икономика в сянка – дефиниции и измерване. Данъчното въздействие върху икономиката в сянка. „Бягството“ от данъка като престъпление. Модел за оптимално „бягство“ от данъка. Теория за клубните блага. Финансова децентрализация. Общински разходни отговорности. Общински бюджет, общинска собственост и разпореждане с общински активи. Местни такси. Методика за определяне на такса битови отпадъци в България. Местни данъци. Имуществено облагане в България. Общински дълг. Теории за човешкия капитал. Разходи и ползи при инвестиции в човешки капитал. Принос на човешкия капитал за икономическия растеж. Оптимално разпределение на разходите за формиране на човешки капитал.

Учебно осигуряване: Брусарски, Р., Захариев, А. и Манлиев, Г. Финансова теория. В. Търново, ФАБЕР, 2015 г.

II. ТЕОРИЯ НА ПАРИТЕ

ВЪПРОС 6. ПАРИ И ПАРИЧНИ СИСТЕМИ

Същност на парите. Еволюция на формите на парите. Стокови пари и парични знаци. Функции на парите. Видове пари. Книжни пари. Кредитни пари. Електронни пари. Парични сурогати и жирални пари. Дигитални пари. Паричната система – същност, принципи и елементи. Видове парични системи. Металическа парична система. Книжно-металическа парична система. Книжно-парична система. Теории за парите.

ВЪПРОС 7. КРЕДИТ И ЛИХВА

Необходимост и същност на кредита. Сравнителна характеристика между обикновената покупко-продажба и кредита. Форми на кредита. Стоковият кредит и неговите разновидности. Паричният кредит и неговите разновидности. Лихва и лихвен процент – същност и особености. Фактори, влияещи върху лихвените проценти. Факторни влияния на лихвените проценти. Видове лихви и лихвени проценти. Срочна и рискова структура на лихвените проценти

ВЪПРОС 8. ПАРИЧНА МАСА И ПАРИЧНО ПРЕДЛАГАНЕ

Участници в процеса на създаването на пари и връзките между тях. Парична маса. Парични агрегати. Парична база. Механизъм на създаването на пари. Създаване на налични и безналични пари от централната банка. Създаване на безналични пари от търговските банки. Депозитен мултипликатор. Предлагане на пари и паричен мултипликатор. Фактори, влияещи върху паричния мултипликатор.

ВЪПРОС 9. ИНФЛАЦИЯ

Същност на инфлацията. Видове инфлация. Инфлационни фактори. Инфлация на търсенето. Инфлация, породена от фактори на предлагането. Структурна инфлация. Негативните последици от инфлацията. Антиинфлационна политика. Измерване на инфлацията. Покупателна сила на парите. Индекс на цените. Дефлатор на брутния вътрешен продукт.

ВЪПРОС 10. ПАРИЧНА ПОЛИТИКА

Същност, равнища и цели на паричната политика. Инструменти на парично-кредитната политика на централната банка. Стратегии за парична политика. Таргетиране на валутния курс. Парично таргетиране. Инфлационно таргетиране. Парична политика по пътя към еврозоната.

ВЪПРОС 11. ПАРИЧЕН СЪВЕТ (ВАЛУТЕН БОРД)

Теоретически основи на паричния съвет. Необходимост и принципи за изграждане на паричен съвет. Особенности при въвеждането на валутен борд. Валутният борд в България. Ролята на управление „Емисионно“ към БНБ във връзка с функционирането на валутния борд у нас.

Учебно осигуряване: Вџтев, Ж., В. Милинов, С. Радуканов. Теория на парите и кредита. Русе, Авангард принт, 2015.

III. ФИНАНСИ НА ФИРМАТА

ВЪПРОС 12. ОСНОВИ НА ФИРМЕННИЯ ФИНАНСОВ МЕНИДЖМЪНТ

Икономическа философия на фирмената дейност. Субекти на фирмения финансов мениджмънт. Проблеми на фирмения финансов мениджмънт. Цели на фирмения финансов мениджмънт и фирменото управление. Фирмена стойност и парични потоци

ВЪПРОС 13. ФОРМИ НА ОРГАНИЗАЦИЯ НА БИЗНЕСА

Еднолична форма на организация на икономическата дейност. Дружествена форма на организация на икономическата дейност

ВЪПРОС 14. ВРЕМЕВА СТОЙНОСТ НА ПАРИТЕ

Бъдеща стойност на парите (FV). Сегашна стойност на парите (PV). Определяне броя на периодите на олихвяване. Определяне на процента на олихвяване/дисконтиране. Времева стойност на анюитет. Лихва. Лихвени проценти.

ВЪПРОС 15. ФИНАНСОВИ ОТЧЕТИ НА ФИРМАТА

Правила и технология за съставяне баланса на предприятието. Състав и структура на отчета за приходите и разходите (ОПР). Отчет за паричния поток. Отчет за собствения капитал

ВЪПРОС 16. КАПИТАЛОВО БЮДЖЕТИРАНЕ

Инвестиционни и оперативни парични потоци. Методи за оценка на инвестиционните проекти на фирмата. Статистически измерители на проектния риск

ВЪПРОС 17. УПРАВЛЕНИЕ НА ОБОРОТНИТЕ КАПИТАЛИ НА ФИРМАТА

Характеристика на оборотните капитали на фирмата. Влияние на оборотния актив върху риска и фирмената рентабилност. Управление на оборотните капитали. Управление на компонентите на оборотния капитал

ВЪПРОС 18. ОЦЕНЯВАНЕ НА АКЦИИ

Характеристика на обикновените акции. Методи за оценка на акции

ВЪПРОС 19. ОЦЕНЯВАНЕ НА ОБЛИГАЦИИ

Характеристика и систематизация на облигациите. Оценка на облигации

ВЪПРОС 20. ЦЕНА НА ФИРМЕННИЯ КАПИТАЛ

Цена на собствения капитал. Цена на дълговия капитал. Цена на финансиране с конвертируеми облигации и варианти. Средна претеглена цена на фирмения капитал

ВЪПРОС 21. КАПИТАЛОВА ПОЛИТИКА НА ФИРМАТА

Финансова структура на фирмата. Капиталова структура на фирмата. Реструктуриране на капитала. Сливания и поглъщания. Дивидентна политика

Учебно осигуряване: Пътев, Пл., Маринов, М., Ганчев, А. Финанси на фирмата. Русе, „Авангард принт“, 2015.

IV. ВЪВЕДЕНИЕ В БАНКОВОТО ДЕЛО**ВЪПРОС 22. ПОЯВА, РАЗВИТИЕ И СЪЩНОСТ НА БАНКИТЕ И БАНКЕРСТВОТО. ТЪРГОВСКИ БАНКИ**

Икономически и социални предпоставки за институционализиране на паричните и кредитни процеси и отношения. Мъчителното раждане на банките и банкерството. Същност на съвременните банки и банковата система. Същност на търговските банки. Видове търговски банки. Функции и операции на търговските банки. Баланс на търговската банка.

ВЪПРОС 23. АКТИВНИ ОПЕРАЦИИ НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ. ПАСИВНИ ОПЕРАЦИИ НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ. ПОСРЕДНИЧЕСКИ ОПЕРАЦИИ НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ

Същност и специфични особености на активните банкови операции. Касово обслужване на банковите клиенти. Операции с ценни книжа. Инвестиционна дейност на търговската банка. Кредитна дейност на търговската банка. Други активни банкови операции. Същност и специфични особености на пасивните банкови операции. Влогонабирателни операции. Депозитни операции. Операции, свързани с формирането и поддържането на банковия капитал. Същност и специфични особености на посредническите банкови операции. Разплащателни операции. Доверителни операции. Лизингови операции. Други посреднически операции.

ВЪПРОС 24. НЕБАНКОВИ ФИНАНСОВИ ИНСТИТУЦИИ. РИСКОВЕ В БАНКОВОТО ДЕЛО

Същност на небанковите финансови институции. Видове небанкови финансови институции. Същност и основни видове банкови рискове. Класификация на банковите рискове. Управление на рисковете.

ВЪПРОС 25. ВЪЗНИКВАНЕ И РАЗВИТИЕ НА ЦЕНТРАЛНИТЕ БАНКИ. ЦЕНТРАЛНАТА БАНКА И БАНКОВА ОСИГУРИТЕЛНА МРЕЖА. БАНКОВИ КРИЗИ И ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА БАНКОВАТА СИСТЕМА

Превръщане на емисионната банка в централна банка. Общо за "инструментите" на паричната политика. Същност и компоненти на банковите осигурителни мрежи. Кредитор от последна инстанция. Банков и регулация надзор – същност и видове. Основни принципи на банков надзор. Институционализация и осъществяване на банковия надзор. Система за депозитно застраховане - възникване и същност. Институционализация и покритие на системата за депозитно застраховане. Същност и видове банкови кризи. Причини за възникване на банковите кризи. Същност и нужда от реструктуриране на банковия сектор. Възможности за укрепване на банковата система. Инструменти за банково реструктуриране

ВЪПРОС 26. ВЪЗНИКВАНЕ И РАЗВИТИЕ НА БАНКОВОТО ДЕЛО В БЪЛГАРИЯ. ОБОСОБЯВАНЕ НА БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА КАТО ЦЕНТРАЛНА БАНКА НА БЪЛГАРИЯ

Банковото дело до Освобождението. Поставяне на основите на българската банкова система след Освобождението. Банковата система на България по време на социализма. Банките и банковото дело в прехода към пазарна икономика. Създаване и първи години на Българска народна банка. Обособяването на Българска народна банка като централна и емисионна банка. Българска народна банка по време на социализма. БНБ и преходът към пазарна икономика. БНБ в условията на валутен борд.

ВЪПРОС 27. РЕГУЛАЦИЯ НА БАНКОВОТО ДЕЛО В БЪЛГАРИЯ. ПЛАТЕЖНАТА СИСТЕМА НА БЪЛГАРИЯ

Закон за БНБ. Закон за банките. Закон за кредитните институции. Закон за банковата несъстоятелност. Закон за гарантиране на влоговете в банките. Други нормативни актове, регламентиращи банковата дейност у нас. Система за брутен сетълмент в реално време (RINGS). Банкова интегрирана система за електронни разплащания (БИСЕРА). Системата за електронни бюджетни разплащания (СЕБРА). Банкова организация за разплащания с използване на карти (БОРИКА). Други участници в платежната система.

ВЪПРОС 28. ЕВРОПЕЙСКА ЦЕНТРАЛНА БАНКА. БАНКОВИ СИСТЕМИ НА СТРАНИТЕ ЧЛЕНКИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Организационна структура, компетенции и задачи на Европейската централна банка. Парично-кредитна политика на Европейската централна банка. Банкова система на Австрия. Банкова система на Белгия. Банкова система на Великобритания. Банкова система на Германия. Банкова система на Гърция. Банкова система на Дания. Банкова система на Естония. Банкова система на Ирландия. Банкова система на Испания. Банкова система на Италия. Банкова система на Кипър. Банкова система на Латвия. Банкова система на Литва. Банкова система на Люксембург. Банкова система на Полша. Банкова система на Португалия. Банкова система на Словакия. Банкова система на Словения. Банкова система на Унгария. Банкова система на Финландия. Банкова система на Франция. Банкова система на Холандия. Банкова система на Чешка република. Банкова система на Швеция.

Учебно осигуряване: Божинков, Б. Въведение в банковото дело. Библиотека „Образование и наука“, Свищов, АИ „Ценов“, 2013.

V. ИНВЕСТИЦИИ

ВЪПРОС 29. ИНВЕСТИЦИОННИ РЕШЕНИЯ, ПОЛЗИ И РАЗХОДИ. ОЦЕНЯВАНЕ НА ИНВЕСТИЦИОННИ ПРОЕКТИ. РИСКОВИ АСПЕКТИ НА ИНВЕСТИРАНЕТО В РЕАЛНИ АКТИВИ

Инвестиционните решения като фактор за максимизиране на богатството. Етапи на капиталовото бюджетиране. Класифициране на капиталовите проекти. Капиталовото бюджетиране – източник на парични потоци. Методи, пренебрегващи дисконтирането на паричните потоци. Методи, използващи дисконтирането на паричните потоци. Модифицирана вътрешна норма на възвръщаемост. Индекс на рентабилност. Дисконтов период на изплащане. Съобразяване на паричните потоци с риска. Разновидности на проектния риск. Статистически измерители на риска. Анализ на чувствителност, сценариев и симулационен анализ. Измерване на проектния пазарен риск. Включване на риска в капиталово-бюджетните решения

ВЪПРОС 30. ИНВЕСТИЦИИ В КРАТКОСРОЧНИ ЦЕННИ КНИЖА. ИНВЕСТИЦИИ В АКЦИИ. ИНВЕСТИЦИИ В ОБЛИГАЦИИ

Съкровищни менителници. Търговски ценни книжа. Банкови акцепти. Оборотни депозитни сертификати. Финансовите фючърси като техника за защита на инвестициите в ценни книжа. Обикновените акции – инструмент за мобилизиране и увеличаване на капитала. Привилегировани акции. Оценяване на облигациите. Особености на облигационните договори. Разновидности на фирмените облигации.

ВЪПРОС 31. ПОРТФЕЙЛНИ ИЗМЕРЕНИЯ НА РИСКА И ДОХОДНОСТТА. ПОРТФЕЙЛНА ТЕОРИЯ. ИНВЕСТИЦИОНЕН МЕНИДЖМЪНТ. ТЕХНОЛОГИЯ НА ЗАВЛАДЯВАНЕТО НА ПАЗАРА НА ЦЕННИ КНИЖА

Подходи за намиране на очакваната доходност и риск. Нормалното разпределение в доходността на финансовите активи. Модел на Марковиц. Теорема за прерастване на инвестиционните решения във финансови. Модел за оценка на капиталовите активи. Същност на инвестиционния мениджмънт. Значение на глобалното колективно инвестиране. Формиране и управление на портфейли. Портфейлно представяне. Основни индикатори на пазара на ценните книжа. Възможности за завладяване на пазара на акциите. Определяне на ефективността на пазара. Как да се инвестира на ефективния пазар

ВЪПРОС 32. ОПЦИИТЕ – ИНСТРУМЕНТ НА ИНВЕСТИЦИИТЕ В ЦЕННИ КНИЖА. ОЦЕНЯВАНЕ НА ОПЦИИТЕ. ВАРАНТИ И КОНВЕРТИРУЕМИ ОБЛИГАЦИИ

Същност на опциите. Видове опции. Пазари на опциите. Фактори, влияещи на оценяването на опциите. Паритет на пут-опции и кол-опции. Биномно оценяване. Модел Блек-Скоулс за оценяване на опциите. Характеристика на варантите. Особености на използването на конвертируемите облигации. Мотивация на емисията на варанти и конвертируеми облигации. Допълнителни аспекти на издаването и инвестирането във варанти и конвертируеми облигации. Основни направления на конверсионната политика.

Учебно осигуряване: Проданов, Ст. и др. Инвестиции. Библиотека „Образование и наука“ № 45, Свищов, АИ “Ценов”, 2013.

VI. ТЕХНИКА НА ДАНЪЧНОТО ОБЛАГАНЕ

ВЪПРОС 33. КОРПОРАТИВНО ПОДОХОДНО ОБЛАГАНЕ

Организация на корпоративното подоходно облагане. Авансови вноски. Деклариране и внасяне на корпоративния данък

ВЪПРОС 34. ОБЛАГАНЕ НА ДОХОДИТЕ НА ФИЗИЧЕСКИТЕ ЛИЦА

Общи положения на закона. Необлагаеми доходи. Данъчни облекчения предвидени в ЗДДФЛ. Данъчни ставки. Деклариране и внасяне на данъка върху доходите на физическите лица.

ВЪПРОС 35. ДАНЪК ВЪРХУ ДОБАВЕНАТА СТОЙНОСТ

Организация на облагане с ДДС на доставки, извършвани на територията на страната. Организация на облагане с ДДС на доставки, извършвани между РБългария и държавите – членки от ЕС. Вътреобщностните доставки на стоки (ВОД). Вътреобщностно придобиване на стоки (ВОП). Дистанционни продажби. Тристранна операция. Доставки на нови превозни средства. Внос на стоки от страни, които не са членки на ЕС. Данъчен кредит. Начисляване и внасяне на ДДС.

ВЪПРОС 36. ОБЛАГАНЕ С АКЦИЗ

Класификация на акцизните стоки. Данъчна основа. Акцизни ставки. Плащане на акциз. Отложено плащане на акциз. Възстановяване на акциз. Лицензиране и регистрация. Производство на акцизни стоки. Складиране. Обезпечение при режим отложено плащане на акциз. Документация и отчетност. Хармонизация на акцизното облагане в ЕС.

ВЪПРОС 37. ТЕХНИКА НА ИМУЩЕСТВЕНТО ОБЛАГАНЕ

Местни данъци и такси в Република България. Данък върху недвижимите имоти. Данъчна оценка за недвижимите имоти. Норми за данъчна оценка на недвижимите имоти. Данък върху наследствата. Данък при придобиване на имущества по дарение и по възмезден начин. Данък върху превозните средства. Патентен данък. Туристически данък. Такси за битови отпадъци. Такси за ползване на пазари, тържища, тротоари, площи, улични платна, панаири и терени с друго предназначение. Такси за детски ясли, детски градини, специализирани институции за предоставяне на социални услуги, лагери и други общински социални услуги. Такси за технически услуги. Такси за административни услуги. Такса за притежаване на куче. Такси за гробни места

Учебно осигуряване: Милинов, В. Маринов, М. Техника на данъчното облагане (Свитък избрани лекции). Русе, Авангард принт, 2015.; Милинов, В. Маринов, М. Техника на данъчното облагане (Свитък избрани лекции). Свищов, АИ „Ценов“, 2017.

VII. МЕЖДУНАРОДНИ ФИНАНСИ**ВЪПРОС 38. НАЦИОНАЛНИ И МЕЖДУНАРОДНИ ВАЛУТИ. ВАЛУТЕН КУРС**

Националните валути. Международно кодиране на националните валути. Конвертируемост на националните валути. Конвертируемост на българския лев. Конвертируемост на лева при златно покритие. Конвертируемост на лева при валутен борд. Международни валути. Специални права на тираж. Евро. Пазарен валутен курс. Валутен курс на националните валути при стоково покритие. „Равновесен“ пазарен курс. Валутен фиксинг и референтен курс. Търговски котировки на националните валути. Финансови резултати при търговия с валутни авоари. Системи обменни курсове на националните валути. Регулиране на валутните курсове. Прогнозиране на валутните курсове. Дневно прогнозиране на обменния курс чрез сценарийно моделиране. Месечно прогнозиране на валутния курс чрез моделиране на регресионен тренд. Валутно прогнозиране чрез експертни оценки.

ВЪПРОС 39. ВАЛУТЕН ПАЗАР, ВАЛУТНИ СДЕЛКИ, ВАЛУТНИ УСЛОВИЯ И РИСК ПРИ ВЪНШНО-ИКОНОМИЧЕСКИТЕ СДЕЛКИ

Глобален валутен пазар. Национален валутен пазар. Търговски валутни позиции. Валутен арбитраж. Валутни сделки „spot“. Срочни валутни сделки (форуърд и фючърс). Срочни сделки с валутни суапи. Срочни сделки с валутни опции. Валутни условия при външнотърговските сделки. Валутен риск. Валутни позиции на фирмата. Хеджиране на валутен риск.

ВЪПРОС 40. МЕЖДУНАРОДНИ ПЛАЩАНИЯ. МЕЖДУНАРОДНИ КРЕДИТНИ И ИНВЕСТИЦИОННИ ОПЕРАЦИИ

Правила и документално осигуряване на международните плащания. Международно плащане чрез акредитив. Международно плащане чрез документарно валутно инкасо. Международни банкови гаранции. Други форми на международни плащания. Валутни условия при международните кредитни сделки. Финансови параметри и погасителни планове по международни кредитни сделки. Базисни форми за експортно кредитиране. Портфейлно диверсифициране чрез международно инвестиране. Международно управление на риска и възвръщаемостта. Хипотези за възвръщаемостта при международните инвестиционни операции. Оценяване на международни инвестиционни проекти. Външна диверсификация на портфейла от ценни книжа.

ВЪПРОС 41. МЕЖДУНАРОДНА ВАЛУТНА ЛИКВИДНОСТ, ПЛАТЕЖЕН БАЛАНС И УПРАВЛЕНИЕ НА МЕЖДУНАРОДНИЯ ДЪЛГ

Философия на международната валутна ликвидност. Състояние, оценяване и регулиране на международната валутна ликвидност. Въведение в теорията на международните валутни баланси. Аналитични валутни баланси. Теория на платежния баланс. Синтетичен валутен баланс (Платежен баланс). Същност и методика на съставяне. Структура на платежния баланс. Операции и сделки по платежния баланс. Салдиране на платежния баланс. Теория на външното дългово финансиране. Измерване и оценяване на външния дълг. Световна криза на дълговете.

ВЪПРОС 42. МЕЖДУНАРОДНИ ВАЛУТНО-ФИНАНСОВИ И КРЕДИТНИ ИНСТИТУЦИИ. МЕЖДУНАРОДНА ВАЛУТНА СИСТЕМА. ЕВРОПЕЙСКА ВАЛУТНА ИНТЕГРАЦИЯ

Международен валутен фонд (МВФ). Основаване, цели на дейността и развитие. Организационно-управленска структура и капитал. Механизъм за кредитиране, регулиране и консултиране. Световна банкова група. Международна банка за възстановяване и развитие. Международна асоциация за развитие. Международна финансова корпорация. Многостранна агенция за инвестиционни гаранции. България и водещите световни валутно-финансови институции. Международни финансово-кредитни институции с регионална и континентална дейност. Същност и структура на международната валутна система. Етапи в развитието на международната валутна система. Еволюция на европейската валутна интеграция. Европейски валутен съюз. Последствия от валутната интеграция. Бъдещето на европейската валутна интеграция.

Учебно осигуряване: Радков, Р., Захариев, А. Международни финанси. АБАГАР, В. Търново, 2015; Радков, Р., Захариев, А. Международни финанси. Фабер, В. Търново, 2016.

VIII. ПЕРСОНАЛНИ ФИНАНСИ

ВЪПРОС 43. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПЕРСОНАЛНИТЕ ФИНАНСИ

Специфика на персоналните финанси. Концептуален модел на персоналните финансови потоци. Неокласически и институционален синтез на домакинствата. Социално-икономически теории за поведението на индивидите. Основни характеристики на неокласическия анализ за поведението на индивидите. Принципи на поведение на индивидите според институционалистите. Модели за вземане на персонални финансови решения. Нормативни модели за вземане на персонални финансови решения. Описателни модели на поведение. Модел на Самуелсон. Модел на Сен. Модел на Бекер.

ВЪПРОС 44. ПАРАМЕТРИ НА ФИНАНСОВОТО БОГАТСТВОТО НА ДОМАКИНСТВОТА

Същност на персоналното финансово планиране. Равнища на поведение индивидите. Форми на персоналното финансово планиране. Основни принципи на персоналното финансово планиране. Логическа последователност на процеса на персоналното финансово планиране. Установяване размера на персоналното богатство. Персонален баланс – същност, структура и предназначение. Структура на персоналните парични потоци. Персонален отчет на дохода – същност, структура и предназначение. Основни категории персонални доходи. Класификация на персоналните доходи. Оценка на персоналното финансово състояние. Коефициенти за „измерване“ на реалните параметри на финансовото състояние и очертаване възможностите за постигане или не на персоналните финансови цели.

ВЪПРОС 45. СПЕЦИФИКА НА ПРОЦЕСА НА ПЛАНИРАНЕ НА ПЕРСОНАЛНИТЕ ФИНАНСИ

Бюджетиране на персоналните парични потоци. Дефиниране на персоналните финансови цели. Персонален финансов план, изпълнение и мониторинг. Същност на процеса на персонални планиране. Осъществяване на персоналния финансов план. Мониторинг на изпълнението на персоналния финансов план и корекция при промяна на финансовите цели. Детерминанти на персоналното богатство.

ВЪПРОС 46. ФИЛОСОФИЯ НА ПЕРСОНАЛНОТО СПЕСТЯВАНЕ

Теоретични аспекти на процеса на персонално спестяване. Етапи в еволюцията на икономическите възгледи относно персоналното спестяване. Основни мотиви на индивида за спестяване. Средната склонност за спестяване (APS). Пределна склонност за спестяване (MPS). Времевата стойност на парите – основен фактор при управление на персоналните спестявания. Направления за оценка на паричните потоци.

ВЪПРОС 47. ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПЕРСОНАЛНИТЕ ПАРИЧНИ ПОТОЦИ

Процес на управление на парите. Финансови инструменти за краткосрочно и дългосрочно кредитиране. Финансови решения за избор на инвестиционни инструменти. Роля на жизнения цикъл при алокация на персоналните инвестиции. Необходими познания при изготвяне на персоналния финансов план. Влияние на данъците върху персоналните финансови потоци. Защита на активите и дохода. Планиране на средства за пенсиониране и разпореждане с наследството

Учебно осигуряване: Радулова, А. Павлова, М.. Персонални финанси. В. Търново, Фабер, 2016.

IX. УПРАВЛЕНИЕ НА ПОРТФЕЙЛА**ВЪПРОС 48. ОСНОВИ НА ПОРТФЕЙЛА. ПОДБОР НА АКТИВИТЕ, СЪСТАВЛЯВАЩИ ПОРТФЕЙЛА**

Икономически основи на портфейла. Доходност и нейното измерване. Историческа и вероятностна очаквана възвръщаемост. Инвестиционен риск – теоретически основи и измерване на инвестиционния риск. Рисково-доходна характеристика на инвестицията. Особености на портфейла като инвестиция. Реални и финансови инвестиции. Паричен доход, доход от капитализация, портфейлен и спекулативен доход. Наивна диверсификация – същност и приложение при инвестирането. Портфейлирането – същност и приложение при инвестирането, като отрицание на диверсификацията. Същност на фундаменталните подходи за подбор на акциите. Подбор на акциите на база фундаменталната им стойност. Дисконтови модели за определяне на фундаменталната стойност. Практическо приложение на дивидентно-дисконтния модел. Практическо приложение на модела на свободния паричен поток към фирмата. Подбор на акциите на база пазарните им множители. Използване на коефициента цена/печалба. Използване на коефициента цена/счетоводна стойност.

ВЪПРОС 49. ИЗГРАЖДАНЕ НА ПОРТФЕЙЛ ЧРЕЗ MV ОПТИМИЗАЦИЯ И СЪПОСТАВЯНЕ

Ефективни портфейли – същност и особености. Портфейл от два актива – същност, особености, възвръщаемост, риск и рисково-доходна характеристика. Портфейл от множество активи – същност, особености, възвръщаемост, риск и рисково-доходна характеристика. Поле на инвеститора. Ефективен фронт – същност, особености и изграждане. Модерна портфейлна теория – същност, особености и графично представяне. Разполагане на портфейла по ефективния фронт. Отчитане на рисковата непоносимост. Моделът на Markowitz като оптимизационно уравнение – същност и графично представяне. Mean-variance оптимизация. Представяне и приложение на портфейл с минимум риск при определено ниво на доходност. Представяне и приложение на портфейл с максимум доходност при определено ниво на риск. Представяне и приложение на портфейл с максимална очаквана полезност при ниво на рискова непоносимост. Основи на еталонното съпоставяне. Съпоставителна доходност и съпоставителен риск. Разновидности на съпоставяне – обикновено, съпоставяне, отчитащо общата рискова непоносимост, съпоставяне, отчитащо транзакционните разходи, многоеталонно съпоставяне. Евристични методи за съпоставяне. Алтернативни измерители на риска – полудисперсия, долен частичен момент (LPM). Метод на Nawtowski

ВЪПРОС 50. КАПИТАЛОВА АЛОКАЦИЯ, РЕБАЛАНСИРАНЕ И ПОРТФЕЙЛНО ЗАСТРАХОВАНЕ

Капиталова алокация – същност и видове. Алокация чрез вероятностна граница. Алокация чрез оптимизация. Вероятностен фронт. Алокация чрез рискова граница. Разработване и използване на рисковата граница. Същност на ребалансирането. Необходимост от ребалансиране. Място на ребалансирането в портфейлната теория. Начини за ребалансиране. Модели за ребалансиране. Постигане на ефективност при ребалансирането. Портфейлно застраховане – същност. Застраховане чрез хеджиране. Застраховане чрез „акции + пут опции“. Застраховане чрез „облигации + кол опции върху акции“. Застраховане чрез синтезиране на опции. Застраховане чрез динамична алокация. Ограничаване на загубата (Stop Loss). Постоянно стойностно съотношение (Constant Mix). Постоянно пропорционално портфейлно застраховане (CPPI).

ВЪПРОС 51. АКТИВЕН ПОРТФЕЙЛЕН МЕНИДЖМЪНТ И МАРКЕТ ТАЙМИНГ

Същност и теоретически основи на активния портфейлен мениджмънт. Възвръщаемост и риск при активния портфейлен мениджмънт и през погледа на модерната портфейлна теория. Активен портфейлен мениджмънт и селекция чрез съпоставяне. Информационно съотношение (IR). Реализирана активна доходност. Активен риск. Реализирано информационно съотношение IR. Създаване на алфа. Основно правило на очакваната алфа. Показателите омега, информационен коефициент (IC) и оценка (SC). Синтезиране на очаквана алфа от информацията. Същност на фундаменталния закон на активния мениджмънт. Същност, основи и идея на маркет тайминга. Методи на динамично портфейлиране. Приложение, изгоди и ограничителни условия на маркет тайминга. Модели за маркет тайминг. Регресионни модели за маркет тайминг – дискретен модел и имодел на информационната задоволителност. Маркет тайминг като активен портфейлен мениджмънт – фундаментален закон на активния портфейлен мениджмънт. Оценка на възможностите за осъществяване на маркет тайминг – същност и приложение на правилото на рулетката.

Учебно осигуряване: Пътев, Пл. Управление на портфейла. В. Търново, АБАГАР, 2015.

Х. ФИНАНСОВ АНАЛИЗ**ВЪПРОС 52. МЕТОДИ НА ФИНАНСОВИЯ АНАЛИЗ. АНАЛИЗ НА ФИРМЕНАТА ПЕЧАЛБА. АНАЛИЗ НА ОБОРОТНИТЕ КАПИТАЛИ ВЪВ ФИРМАТА**

Метод на сравнителния анализ. Метод на индексния анализ. Метод на структурния анализ. Графичен метод за анализ. Статистически методи за анализ: статистически метод за анализ чрез финансовите съотношения; статистически метод за анализ чрез честотни разпределения; средните величини като инструмент на статистическия метод за финансов анализ; дисперсията като статистически метод за финансов анализ. Финансовите показатели – основен инструмент на финансовия анализ. Методи за факторен финансов анализ: метод на верижните замествания; метод на абсолютните разлики; регресионно-корелационен анализ; индексно-факторен анализ. Еднофакторен анализ на печалбата във фирмата: анализ на влиянието на промените в пределния доход за единица; анализ на влиянието на промените в съвкупния пределен доход; анализ на влиянието на промените във фиксираните разходи на фирмата; анализ на възможностите за целево увеличение на печалбата в резултат на еднофакторни въздействия. Печалбата като обект на многофакторни въздействия: двуфакторни въздействия върху печалбата на фирмата; многофакторни въздействия върху печалбата на фирмата; динамика на печалбата в условия на многопродуктова структура. Анализ и оценка на финансовия лийвъридж. Ликвидността на фирмата – обект на финансовия анализ. Структура и съдържание на оборотните капитали във фирмата: текущи активи – основа на ликвидността; текущите пасиви – фактор на ликвидността. Анализ и оценка на ликвидността на фирмата: определяне и интерпретиране на общата ликвидност на фирмата; производни измерители на ликвидността на фирмата. Анализ на обращаемостта на оборотните активи: измерване на ликвидността чрез анализ на обращаемостта на вземанията; измерване на ликвидността чрез анализ на обращаемостта на запасите. Динамичен анализ на ликвидността на фирмата.

ВЪПРОС 53. АНАЛИЗ НА РЕСТРУКТУРИРАНЕТО НА КАПИТАЛА ВЪВ ФИРМАТА. ФИНАНСОВО МОДЕЛИРАНЕ И АНАЛИЗ В СРЕДА MS EXCEL. ОЦЕНКА НА ПЛАТЕЖОСПОСОБНОСТТА НА ФИРМАТА

Анализ на развитието на фирмата в холдинг: правен статут и нормативна регламентация; предимства на холдинговите компании; недостатъци на холдинговите компании; холдингът като инструмент за финансов лийвъридж; анализ на финансовия резултат в холдинговите структури. Анализ на реструктурирането на капитала чрез сливане на дружествата. Оценяване на инвестиционния портфейл: теоретични основи на оценяването на инвестиционния портфейл; изследване на финансови данни чрез Data Analysis Toolpak. Конструирание на матрици „вариация–ковариация”. Финансов анализ в среда MS Excel: основните функции за оценяване на инвестиции и възвръщаемост PV, NPV, FV, PMT, IPMT, PMP, NPER, RATE, IRR, MIRR; метод на сезонната проекция. Методика за оценяване на платежоспособността на фирмата: матрична оценка на платежоспособността; определяне рейтинга на фирмата. Методика за оценка на прогнозната платежоспособност на фирмата.

ВЪПРОС 54. КОЛИЧЕСТВЕНИ МЕТОДИ ВЪВ ФИНАНСОВИЯ АНАЛИЗ. СПЕЦИФИЧНИ ОБЛАСТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ФИНАНСОВИЯ АНАЛИЗ. ИКОНОМЕТРИЧНИ АСПЕКТИ ПРИ ФИНАНСОВИЯ АНАЛИЗ

Монте Карло симулация. Минимизиране на дисперсията: техника на противоположното отклонение; техника на контролното отклонение. Приложение на функция Regression в Data Analysis Toolpak. Отчитане на макроикономическото влияние във финансовия анализ: същност на макроикономическите рискове; въведение в отчитането и измерването на рисковете пред фирмата; методология за измерване на влиянието на макроикономическите рискове. Източници на данни за макроикономическите рискове. Възможности за фирмено хеджиране на макроикономическите рискове. Теория на игрите: основи на играта; правило на доминация и седлова стратегия; калкулиране на вероятностите за отделни стратегии; графичен метод за представяне на вероятностите. Теория на вероятностите в хазартните игри. Подготовка на входящи данни за финансовия анализ: съвкупност и извадка; стационарност; вероятностно разпределение и екстремуми; нормалност и нормализиране. Въвеждане, подготовка и предварителна обработка на финансови данни в среда MS Excel: въвеждане на данните в среда MS Excel; графично представяне на вероятностното разпределение; уинсоризация на екстремумите; нормализиране на извадката. Други проблеми пред иконометричния анализ: хетероскедастичност в регресионния анализ; наличие на автокорелация. Модели със случайно блуждаене: теория за ефективните пазари; класически модел със случайно блуждаене; модел на случайно блуждаене с отклонение. Нестандартни измерители на риска.

Учебно осигуряване: Захариев, А. и колектив. Финансов анализ. В. Търново, Фабер, 2016.

XI. ЦЕНИ И ЦЕНОВА ПОЛИТИКА**ВЪПРОС 55. ТЕОРЕТИЧНИ ОСНОВИ НА ЦЕНИТЕ И ЦЕНОВАТА ПОЛИТИКА**

Дефиниране на ценовите понятия – цени на предлагане, цени на търсене, равновесна и пазарна цена. Теоретически основи на фирмената ценова политика. Теоретически основи на стоковия пазар. Стокови борси и пазарни цени. Ценови картели и ценова конкуренция. Работи и отстъпки при пазарна икономика.

ВЪПРОС 56. БЛАГА И ПОЛЕЗНОСТ

Благо, стока и относителни цени. Блага и стоки. Граница на производствените възможности. Полезност и криви на безразличие. Пределна полезност и пределен разход. Връзка между пределните, общите и средните стойности. Пределна и обща полезност за потребителя. Пределна стойност на парите. Пределен разход. Критика на маржиналния анализ.

ВЪПРОС 57. ПОТРЕБИТЕЛСКО ТЪРСЕНЕ, РАВНОВЕСНИ ЦЕНИ И ЕЛАСТИЧНОСТ

Потребителско търсене и предлагане. Характеристики на потребителското търсене. Индивидуално фирмено предлагане. Равновесни цени и ценова стабилност. Равновесни цени. Промени в равновесната цена и количество. Стабилност и нестабилност на равновесните цени. Еластичност на търсенето от цените и дохода. Ценова еластичност на търсенето. Подходяща еластичност на търсенето. Отчитане комплексното влияние на факторите на търсенето. Ценова еластичност на предлагането

ВЪПРОС 58. ЦЕНОВО ПОВЕДЕНИЕ НА ФИРМИТЕ В ЗАВИСИМОСТ ОТ СТРУКТУРАТА НА ПАЗАРА

Зависимост: цена – пазарна структура. Особености на ценообразуването при съвършена конкуренция. Особености на ценообразуването при монопол. Ценообразуване при монополистична конкуренция. Особености на ценообразуването при олигопол.

ВЪПРОС 59. СТРАТЕГИИ НА ЦЕНООБРАЗУВАНЕ И ЦЕНОВИ РЕШЕНИЯ

Характеристика и особености на фирмените ценови стратегии. Логика на фирменото ценообразуване. Фактори, оказващи влияние върху целите на ценообразуването. Концепция за „жизнения цикъл на продукта“. Формиране на обща фирмена политика на ценообразуване. Видове ценови стратегии. Спецификата на различните видове ценови стратегии. Ценови стратегии в зависимост от: икономическа ценност на стоката; различните пазари, техните сегменти и потребители; от степента на еластичност; конкретната ситуация на пазара

ВЪПРОС 60. МЕТОДИ ЗА ФОРМИРАНЕ НА ЦЕНИТЕ НА ПРЕДЛАГАНЕ

Избор на метод за ценообразуване. Методи за формиране на цените на предлагане на основата на разходите. Маржинално-аналитични методи на ценообразуване. Ценостни методи на ценообразуване.

ВЪПРОС 61. ОСОБЕНОСТИ НА ЦЕНООБРАЗУВАНЕТО В РЪБЛГАРИЯ.

Видове цени на вътрешния пазар. Себестойността като елемент на цените. Печалбата като елемент на цените. Връзката на данъка върху добавената стойност с цените на едро и дребно. Структура на цените. Легова равностойност и калкулативни цени. Равнища и динамика на цените. Долна и горна граница на цените. Форми за регулиране на цените. Защита на конкуренцията в Република България

Учебно осигуряване: Лилова, Р., Радулова А., Симеонов, С. *Цени и ценообразуване*. В. Търново, Фабер, 2016.

XII. ФИНАНСОВИ ПАЗАРИ**ВЪПРОС 62. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ФИНАНСОВИТЕ ПАЗАРИ**

Финансов пазар – определение и характеристики. Структура на финансовия пазар и пазарни сегменти. Композиране на дериватните сегменти във финансовия пазар. Пазарни сегменти на БФБ-София АД. Фондовата борса – определение и характеристики. Фондовата борса – определение, характеристики, цел. Правна регламентация на БФБ-София АД. Организационно-управленска струк-

тура на БФБ-София АД. Борсово членство, класически принципи и съвременна практика. Членство на БФБ-София АД, практики на световни борси. История на фондовите борси. История на фондовите борси в: Ню Йорк, Амстердам, Лондон, Франкфурт, Париж, Токио. История на капиталовата търговия и фондовите борси в България. Изисквания за допускане до борсова търговия. Посредници, статут и изисквания. Специфика на борсовото посредничество в света. Инвестиционни посредници: правен статут и организационни особености. Изисквания към дейността на инвестиционните посредници в България. Значение и специфични изисквания за Маркет-мейкърите. Борсовите посредници на БФБ, изисквания за сертифициране.

ВЪПРОС 63. ТЕХНОЛОГИЯ НА СДЕЛКИТЕ С ФИНАНСОВИТЕ ИНСТРУМЕНТИ

Борсово търгувани финансови инструменти, класификация според инвестиционните параметри. Сделки с финансови инструменти, систематика. Особенности на борсовите сделки с финансови деривати. Мотиви за участие в сделките с финансови инструменти. Маржин сделки, къси продажби, сделки за заем на ЦК. Технология на борсовата търговия. Търговски системи: присъствени, неприсъствени, търговски системи на БФБ. Курсове и котиране на финансови инструменти. Методи на борсова търговия и видове аукциони. Борсови поръчки. Правила за търгуване на БФБ – приоритет за сключване на сделките, фази на търговската сесия, ценови диапазони и прекъсвания. Извънборсов пазар (Over-the-counter market) – характеристики, ранни форми на организация, търговски системи, NASDAQ и др. съвременни системи.

ВЪПРОС 64. БОРСОВИ СТРАТЕГИИ. КЛИРИНГ И СЕТЪЛМЕНТ НА ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ. КОНТРОЛ НА ФИНАНСОВИТЕ ПАЗАРИ

Борсови стратегии, стратегии с капиталовите активи. Спекулативни, арбитражни и хеджингови стратегии. Клиринг и сетълмент на борсово търгувани капиталови инструменти. Централен депозитар АД – организация, функции и процедура по клиринга на инструментите търгувани на БФБ. Особенности в организацията на търговията с финансови деривати, откриване и закриване на опционна позиция. Особенности на клиринга и сетълмента на борсово търгуваните деривати. Ежедневен сетълмент при фючърсната търговия. Контрол на финансовите пазари. Цели, принципи и елементи на системата за регулиране пазарите на финансови инструменти. Комисия по Финансов надзор, Надзор на инвестиционната дейност. Security & Exchange Commission.

ВЪПРОС 65. АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВИТЕ ПАЗАРИ

Борсови котировки и базови борсови единици. Измерители на борсовата активност – систематика. Първични индикатори – класификация и информационна значимост. Показатели на борсовата активност и пазарна ликвидност, микро показатели и агрегирани показатели – аналитична приложимост. Борсови индекси, систематика. Формиране на извадката и изчисляване на индекса. Борсов тренд и трендови фази. Принципи на пазарното поведение, предписани от Чарлз Дао. Технически анализ - индикатори и осцилатори. Принципи на вълновата теория (Eliot Wave theory). Ефективност на капиталовите пазари и пазарни аномалии. Фундаментален анализ на капиталови инструменти. Рейтинг на капиталови инструменти.

ВЪПРОС 66. ФОРМИРАНЕ И ОПТИМИЗИРАНЕ НА КАПИТАЛОВАТА СТРУКТУРА НА ФИРМИТЕ ЧРЕЗ ФИНАНСОВИЯ ПАЗАР

Първичен пазар и публични дружества: Участници на първичния пазар на ценни книжа. Публични дружества – същност и особености. Технология на Първичното публично предлагане на ценни книжа (IPO). Вторично публично предлагане (SPO). Изисквания за листване (регистрация) на съответните сегменти на БФБ. Подготовка и реализиране на Първично публично предлагане и обратно изкупуване на акции. Емитиране на корпоративни облигации. Значение на вторичната търговия за емитентите. Оптимизиране на капиталовата структура на фирмата с хибридни и дериватни инструменти.

Източници за подготовка:

1. Симеонов, Ст. Измерители на борсовата активност - изследване на индикаторите и анализ на пазарния тренд, Библиотека „Стопански Свят“, бр. 131, 2016 г.
2. Кръстев, Л. Капиталови пазари. Академично издателство, Свищов. 2012.
3. Симеонов, Ст., М. Асенова. Фондови борси, В. Търново, Абагар, 2004.

4. Симеонов, Ст. *Лекции по Финансови пазари.*
5. *Закон за пазарите на финансови инструменти.*
6. *Закон за публично предлагане на ценни книжа.*
7. *Правилник на Българска фондова борса – София АД.*
8. *Правилник на Централен депозитар АД.*
9. *Правилник за устройството и дейността на комисията за финансов надзор.*

Интернет източници:

10. www.bse-sofia.bg
11. <https://www.investor.bg/>
12. www.csd-bg.bg

XIII. ОПЕРАТИВЕН ФИНАНСОВ МЕНИДЖМЪНТ

ВЪПРОС 67. ОСНОВИ НА ОПЕРАТИВНИЯ ФИНАНСОВ МЕНИДЖМЪНТ

Основи на управлението на кредита във фирмата. Задачи и роля на кредитния мениджмънт. Квалификационни измерения на кредитния мениджмънт. Измерването на кредитния риск - основа на ефективния мениджмънт. Мениджмънт на инвестирането в бизнес кредит. Анатомия на бизнес кредита. Технология за управлението на бизнес кредита. Технология на управлението на кредитните вземания. Особености на политиката на събирането на кредитните вземания. Основни правила на функционирането на събирателната система. Технология на формулирането и използването на събирателните писма. Други техники за въздействие върху длъжниците. Хипотеза за специалните права на кредиторите в българските фирми. Неплатежоспособност и фалит на длъжниците в системата на събираемите вземания. Проблемът за неплатежоспособността на длъжниците. Мениджмънт на удължаването на сроковете за плащане. Логиката на кредитните споразумения. Събиране на вземанията чрез прехвърляне на активи. Решаване на проблема чрез получаване на обикновени акции. Управление на кредитните вземания при фалит.

ВЪПРОС 68. МОДЕЛИ ЗА ОПЕРАТИВЕН ФИНАНСОВ МЕНИДЖМЪНТ

Модел за краткосрочно кредитиране на фирмата. Оптимизиране величината на касовия кредит и кредита доставчици. Оптимизиране използването на сезонния кредит. Усъвършенстване използването на скотов кредит. Глобални ограничения и функция на цената. Приложение на модела за краткосрочно кредитно финансиране на българска фирма. Материалните запаси във фирмата. Материални запаси – видове и функции. Система на материалните запаси. Методи за оценка на материалните запаси. Обръщаемост на материалните запаси. Планиране на материалите. Управление на търсенето и прогнозиране на продажбите. Концепции за планиране на материалните потребности. Модели за управление на запасите. Обща характеристика на моделите за управление на запасите. Детерминистични модели. Стохастични модели.

Учебно осигуряване: Милинов, В., Василева, П. и др. Оперативен финансов мениджмънт, АБАГАР, 2010; Милинов, В. Управление на бизнес кредита, АБАГАР, 2001

XIV. БИЗНЕС ОЦЕНЯВАНЕ

ВЪПРОС 69. ОСНОВИ НА БИЗНЕС ОЦЕНЯВАНЕТО

Същност и характеристика на бизнес оценяването. Същност и етапи на бизнес оценяването. Стойността в бизнес оценяването. Субекти на бизнес оценяването. Информационно и техническо осигуряване на бизнес оценяването. Калкулиране на дисконтови проценти, използвани в бизнес оценяването. Цена на собствения капитал. Цена на дълговия капитал. Цена на финансиране с финансови деривати. Средна претеглена цена на фирмения капитал. Финансови основни на бизнес оценяването. Корекции във фирмените финансови отчети, свързани с бизнес оценяването. Финансови променливи и коефициенти, използвани в бизнес оценяването.

ВЪПРОС 70. ТЕХНОЛОГИЯ НА ОЦЕНЯВАНЕТО НА ФИРМИТЕ

Оценяване чрез дивидентно-дисконтни модели. Същност и характеристики на оценяването чрез дивидентно-дисконтни модели. Дивидентно-дисконтни модели. Оценяване чрез модели на свободните парични потоци към собствениците. Същност и характеристики на модели на свободните

парични потоци към собствениците. Модели на свободните парични потоци към собствениците. Оценяване чрез използване на дисконтирани парични потоци към фирмата. Същност и характеристики на оценяването чрез дисконтираните парични потоци към фирмата. Модели на свободните парични потоци към фирмата. Оценяване чрез методите на икономическата добавена стойност, паричната добавена стойност и остатъчния доход. Оценяване чрез пазарни множители. Пазарен множител и предприятие аналог. Най-често използвани пазарни множители. Приложение на финансовите множители в бизнес оценяването

ВЪПРОС 71. ТЕХНОЛОГИЯ НА ОЦЕНЯВАНЕТО НА ФИНАНСОВИТЕ АКТИВИ, НЕДВИЖИМАТА СОБСТВЕНОСТ, ФИНАНСОВИТЕ ИНСТИТУЦИИ И ФИРМИТЕ В ЛИКВИДАЦИЯ

Оценяване на дългови инструменти и финансови деривати. Оценяване на недвижима собственост. Недвижимите имоти като обект на бизнес оценяването. Подходи и методи за оценяване на инвестиционни имоти. Дисконтови методи за оценяване стойността на недвижимите имоти. Оценка на риска и факторите, влияещи върху доходността и цената на недвижимите имоти. Оценяване на финансови институции. Характеристика на дейността на финансовите институции. Особености при оценяването на финансовите институции. Оценяване чрез методите на нетната стойност на активите и ликвидационната стойност.

Учебно осигуряване: Ганчев, А. и колектив. Бизнес оценяване. ФАБЕР, 2018.

XV. БАНКОВ АНАЛИЗ

ВЪПРОС 72. АНАЛИТИЧНИ БАНКОВИ БАЛАНСИ

Характеристика. Насоки за оценяване качеството на активите. Показатели за оценяване качеството на активите. Анализ на състава, вътрешната структура и състоянието на кредитния портфейл. Анализ на функционалната зависимост между кредитния портфейл и други позиции на банката. Причини за влошаване качеството на банковите кредитни портфейли. Анализ на състава, структурата и прираста на привлечените ресурси. Оценяване стабилността на ресурсната база на банката.

ВЪПРОС 73. АНАЛИЗ НА БАНКОВАТА ЛИКВИДНОСТ И КАПИТАЛОВА АДЕКВАТНОСТ

Същност, фактори и външни индикатори за ликвидността на банките. Статичен анализ на ликвидността (анализ на ликвидността “като запас”). Динамичен анализ на ликвидността (анализ на ликвидността “като поток”). Анализ на динамиката, прираста, структурата и източниците за формиране на собствения капитал. Показатели за оценяване капиталовата адекватност на банките. Анализ на факторите, които оказват влияние върху капиталовата адекватност. Новата система за регулиране на банковия капитал (Базел II).

ВЪПРОС 74. АНАЛИЗ НА БАНКОВАТА ПЕЧАЛБА И РЕНТАБИЛНОСТ

Структурен и динамичен анализ банковите доходи. Факторен анализ на банковите доходи. Структурен и динамичен анализ банковите разходи. Факторен анализ на банковите разходи. Показатели за оценяване доходността на банките. Фактори, влияещи върху чистия лихвен доход. Фактори, влияещи върху лихвения спред. Анализ на разрыва (Gap Analysis) между банковите активи и пасиви. Анализ на продължителността (Duration Analysis) на балансовите позиции на банките. Показатели за оценяване на банковата рентабилност и връзката между тях.

Учебно осигуряване: Вътев, Ж., Божинов, Б. Анализ на банковата дейност. Свищов, АИ „Ценов“, 2013.

XVI. БАНКОВО ОБСЛУЖВАНЕ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ АГЕНТИ

ВЪПРОС 75. БАНКОВО ОБСЛУЖВАНЕ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ АГЕНТИ – НОРМАТИВНА ОБУСЛОВЕНОСТ. БАНКИТЕ В БЪЛГАРИЯ. ПРОФИЛ НА ЧОВЕШКИЯ РЕСУРС ПРИ ОБСЛУЖВАНЕТО НА БАНКОВИТЕ КЛИЕНТИ. ОПРЕДЕЛЕНОСТ НА ЛИХВЕНИТЕ ПАРАМЕТРИ В БАНКИРАНЕТО

Законодателна рамка. Регулации на Централната банка. Европейски директиви. Централна банка. Търговски банки от първа група. Търговски банки от втора група. Клонове на чуждестранни банки в България. Роля на мениджмънта в търговската банка. Организация в централата на търговската банка и функционалност на структурата. Организация в клоновата мрежа на търговската банка

и отговорности на банковия персонал. Лихвата в банкирането. Специфика на лихвените параметри. Лихва по привлечени средства в търговската банка. Лихва по кредити, предлагани от търговската банка. Методика за изчисляване на лихвени параметри в банковата дейност

ВЪПРОС 76. БАНКОВИ СМЕТКИ. КАСОВИ ОПЕРАЦИИ. БЕЗНАЛИЧНИ БАНКОВИ РАЗПЛАЩАНИЯ. БАНКОВИ СПЕСТОВНИ ПРОДУКТИ

Същност на платежната (банкова) сметка. Видове банкови сметки. Идентификация и регистрация на банковите клиенти при откриване на банкова сметка. Условности при извършването на операции по банкова сметка. Закриване на банкова сметка. Профил на касите в търговската банка. Еднократни платежни услуги и операции. Първични банкови документи. Роля на банковите служители в касовата дейност. Характеристика на безналичните разплащания в българската банкова практика. Системи за реализация на банковите разплащания. Спестовни (сметки) влогове на индивидуални клиенти. Банкови срочни депозити. Гарантиране на влоговете в банките. Приемане на ценности на депозит.

ВЪПРОС 77. ПОТРЕБИТЕЛСКО КРЕДИТИРАНЕ. ИПОТЕЧНО КРЕДИТИРАНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИ КЛИЕНТИ. КРЕДИТИРАНЕ НА БИЗНЕС КЛИЕНТИ. БАНКОВИ КАРТИ

Стандартен потребителски кредит. Овърдрафт – специфични решения за кредитиране. Същност на ипотечното кредитиране. Видове ипотечни кредити, предлагани на индивидуални клиенти. Стандартни условия по ипотечните кредити. Етапи при отпускането на ипотечен кредит. Предоговаряне на условията по ипотечен кредит. Предсрочно погасяване на ипотечен кредит. Заличаване на ипотека. Специфика на кредитите, предлагани на бизнес клиенти. Кредитен процес. Характерни особености на банковите карти. Дебитни карти, издавани от търговските банки. Банкови кредитни карти. Картови плащания в интернет. SMS/E-mail известяване за извършени банкови операции

ВЪПРОС 78. ДИСТАНЦИОННО БАНКИРАНЕ. ТЪРГОВСКО ФИНАНСИРАНЕ. СПЕЦИФИЧНИ ФОРМИ НА БАНКОВО КРЕДИТИРАНЕ. ИНВЕСТИЦИОННИ УСЛУГИ И ДЕЙНОСТИ С ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ

Интернет банкиране. Телефонно банкиране. Плащане на битови (комунални) сметки. Документарно инаксо. Документарен акредитив. Банкови гаранции. Операции с чекове. Лизингови операции. Факторингови операции. Форфетингови операции. Инвестиционни услуги и дейности с финансови инструменти. Операции по поръчка на банкови клиенти. Специфика на договорните отношения между банката и икономическите агенти. Оценяване на клиентски портфейл. Параметри в дейността на банката като инвестиционен посредник.

Учебно осигуряване: Димитрова, Т. Банково обслужване на икономическите агенти. Библиотека „Образование и наука“ № 93, Свищов, АИ „Ценов“, 2015.

XVII. ФОНДОВИ БОРСИ

ВЪПРОС 79. ФОНДОВИ БОРСИ – ОРГАНИЗАЦИОННИ ИЗИСКВАНИЯ

Фондова борса – определение, характеристики и цел. Позициониране на фондовата борса в структурата на финансовия пазар. Композиране на дериватните сегменти във финансовия пазар. Пазарни сегменти на БФБ-София АД. Правна регламентация на БФБ-София АД. Организационно-управленска структура на БФБ-София АД. Борсово членство, класически принципи и съвременна практика. Членство на БФБ-София АД, практики на световни борси. История на фондовите борси. История на фондовите борси в: Ню Йорк, Амстердам, Лондон, Франкфурт, Париж, Токио. История на капиталовата търговия и фондовите борси в България. Изисквания за допускане до борсова търговия. Посредници, статут и изисквания. Специфика на борсовото посредничество в света. Инвестиционни посредници: правен статут и организационни особености. Изисквания към дейността на инвестиционните посредници в България. Значение и специфични изисквания за Маркет-мейкърите. Борсовите посредници на БФБ, изисквания за сертифициране.

ВЪПРОС 80. ТЕХНОЛОГИЯ НА БОРСОВАТА ТЪРГОВИЯ

Борсово търгувани финансови инструменти, класификация според инвестиционните параметри. Сделки с финансови инструменти, систематика. Особенности на борсовите сделки с финансови деривати. Мотиви за участие в сделките с финансови инструменти. Маржин сделки, къси продажби, сделки за заем на ЦК. Технология на борсовата търговия. Търговски системи: присъствени, неприсъствени, търговски системи на БФБ. Курсове и котиране на финансови инструменти. Методи на борсова търговия и видове аукциони. Борсови поръчки. Правила за търгуване на БФБ – приоритет за сключване на сделките, фази на търговската сесия, ценови диапазони и прекъсвания. Извънборсов пазар (Over-the-counter market) – характеристики, ранни форми на организация, търговски системи, NASDAQ и др. съвременни системи.

ВЪПРОС 81. БОРСОВИ СТРАТЕГИИ. КЛИРИНГ И СЕТЪЛМЕНТ НА БОРСОВИ ИНСТРУМЕНТИ. КОНТРОЛ НА ФИНАНСОВИТЕ ПАЗАРИ

Борсови стратегии, стратегии с капиталовите активи. Спекулативни, арбитражни и хеджирови стратегии. Клиринг и сетълмент на борсово търгувани капиталови инструменти. Централен депозитар АД – организация, функции и процедура по клиринга на инструментите търгувани на БФБ. Особенности в организацията на търговията с финансови деривати, откриване и закриване на опционна позиция. Особенности на клиринга и сетълмента на борсово търгуваните деривати. Ежедневен сетълмент при фючърсната търговия. Контрол на финансовите пазари. Цели, принципи и елементи на системата за регулиране пазарите на финансови инструменти. Комисия по Финансов надзор, Надзор на инвестиционната дейност. Security & Exchange Commission.

ВЪПРОС 82. АНАЛИЗ НА БОРСОВАТА АКТИВНОСТ

Борсови котировки и базови борсови единици. Измерители на борсовата активност – систематика. Първични индикатори – класификация и информационна значимост. Показатели на борсовата активност и пазарна ликвидност, микро показатели и агрегирани показатели – аналитична приложимост. Борсови индекси, систематика. Формиране на извадката и изчисляване на индекса.. Борсов тренд и трендови фази. Принципи на пазарното поведение, предписани от Чарлз Дао. Технически анализ, индикатори и осцилатори. Принципи на вълновата теория (Eliot Wave theory). Ефективност на капиталовите пазари и пазарни аномалии. Фундаментален анализ на капиталови инструменти. Рейтинг на капиталови инструменти.

ВЪПРОС 83. БАНКОВИ ФУНКЦИИ НА КАПИТАЛОВИЯ ПАЗАР

Участие на банките на емисионния пазар. Роля на Инвестиционните посредници в първичното публично предлагане на ценни книжа (IPO) и Вторично публично предлагане (SPO). Изисквания за листване на дружествата на Фондовата борса. Подготовка и реализиране на Първично публично предлагане и обратно изкупуване на акции. Стойности и оценяване на капиталовите инструменти. Оценяване на деривати. Секюритизация на банкови активи. Управление на банковите рискове с дериватни инструменти.

Източници за подготовка:

1. Симеонов, Ст. Измерители на борсовата активност - изследване на индикаторите и анализ на пазарния тренд, Библиотека „Стопански Свят“, бр. 131, 2016 г.
2. Кръстев, Л. Капиталови пазари. Академично издателство, Свищов. 2012.
3. Симеонов, Ст., М. Асенова. Фондови борси, В. Търново, Абгар, 2004.
4. Симеонов, Ст. Лекции по Фондови борси.
5. Закон за пазарите на финансови инструменти.
6. Закон за публично предлагане на ценни книжа.
7. Правилник на Българска фондова борса – София АД.
8. Правилник на Централен депозитар АД.
9. Правилник за устройството и дейността на комисията за финансов надзор.

Интернет източници:

10. www.bse-sofia.bg
11. <https://www.investor.bg/>
12. www.csd-bg.bg

XVIII. ОПЕРАТИВЕН БАНКОВ МЕНИДЖМЪНТ**ВЪПРОС 84. ХАРАКТЕРИСТИКА НА БАНКОВИЯ МЕНИДЖМЪНТ**

Същност и особености на банковия мениджмънт. Основни насоки на финансовия мениджмънт на банката. Цели на финансовия мениджмънт на банката. Финансови проблеми на банковия мениджмънт.

ВЪПРОС 85. УПРАВЛЕНИЕ НА БАНКОВИТЕ АКТИВИ И ПАСИВИ

Принципи за управление на банковите активи. Методи за управление на банковите активи. Проблеми и методи за управление на банковите пасиви. Основни етапи в процеса на управление на собствения капитал на банката. Трансферно управление на банковите ресурси. Трансферно ценообразуване.

ВЪПРОС 86. УПРАВЛЕНИЕ НА ЛИКВИДНИЯ, ЛИХВЕНИЯ И ОПЕРАЦИОННИЯ РИСК В БАНКИТЕ

Концепции за управление на ликвидността на банките. Методи за регулиране на банковата ликвидност. Прогнозиране на банковата ликвидност. Лихвен риск. Традиционни и съвременни техники за управление на лихвения риск в банките. Съвременни аспекти на операционния риск в банковата дейност. Методи за оценяване на операционния риск.

ВЪПРОС 87. СТРЕС-ТЕСТВАНЕТО – ИНСТРУМЕНТ НА ОПЕРАТИВНИЯ БАНКОВ РИСК МЕНИДЖМЪНТ

Същност и особености на стрес-тестването. Обхват на стрес-тестването. Типове стрес-тестове. Конструирание на сценарии за стрес-тестване – неблагоприятни събития и рискови фактори. Методи за стрес-тестване.

Учебно осигуряване: Вълчев, Ж. Финансов мениджмънт на банката. Русе, Авангард принт, 2007.

XIX. БЮДЖЕТ И БЮДЖЕТА ПОЛИТИКА**ВЪПРОС 88. БЮДЖЕТ И БЮДЖЕТНА СТРУКТУРА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

Характеристика на бюджета. Принципи за изграждане на бюджета. Фискални правила в съответствие със Закона за публичните финанси. Бюджетна структура и трансфери. Бюджетен дефицит и държавен дълг. Автономност, самоуправление и финансова самостоятелност на общините. Общински бюджети.

ВЪПРОС 89. ПОЛИТИЧЕСКИ И ИКОНОМИЧЕСКИ ИЗМЕРЕНИЯ НА БЮДЖЕТА

Политическа идеология и държавен бюджет. Отношение на левите и десните партии към бюджетния дефицит. Различия във вижданията на политическите сили по отношение на бюджетните приходи, разходи и фирмени субсидии (дотации). Политическа конюнктура. Икономически измерения на бюджета. Икономическа активност и държавен бюджет. Минала икономическа активност. Настояща икономическа активност. Влияние на бюджетните приходи и разходи върху стопанската конюнктура. Възможният теоретичен компромис относно държавната намеса. Бъдеща икономическа активност.

ВЪПРОС 90. ФИЛОСОФИЯ НА БЮДЖЕТНИТЕ ПРОЦЕДУРИ.

Теоретични основи на бюджетните процедури. Планиране и прогнозиране на бюджетните приходи. Планиране и прогнозиране на бюджетните разходи. Бюджетен цикъл на Република България. Подготовка и съставяне на проектобюджета от изпълнителната власт. Обсъждане и гласуване на държавния бюджет в парламента. Изпълнение на държавния бюджет. Изпълнение на приходната част на държавния бюджет. Изпълнение на разходната част на държавния бюджет. Финансово изравняване - форми и насоки за развитие.

ВЪПРОС 91. БЮДЖЕТНИ ПРИХОДИ И БЮДЖЕТНИ РАЗХОДИ

Характеристика на бюджетните приходи. Класификация на приходите в бюджета. Динамика на бюджетните приходи. Характеристики на публичната стока. Класификация на държавните разходи. Икономическа класификация на държавните разходи. Органична класификация на държавните

разходи. Функционална класификация на разходите. Разходите по икономически тип. Значимост на държавните разходи за националното стопанство. Коментар на разходи по сектори в Консолидираната фискална програма. Разходи на Държавния Бюджет.

ВЪПРОС 92. ФИНАНСОВА СИСТЕМА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Еволюция на формиране на финансовата система на Европейския Съюз. Основни принципи за формиране на бюджета на Европейския съюз. Източници за финансиране на бюджета на Европейския съюз. Управление на разходите в бюджета на Европейския съюз. Механизъм за формиране бюджета на Европейския съюз – бюджетна процедура

Учебно осигуряване: Лилова, Р., Радулова, А., Симеонов, С. Бюджет и бюджетна политика. В. Търново, Фабер, 2016.

XX. МИТА И МИТНИЧЕСКА ПОЛИТИКА

ВЪПРОС 93. ОСНОВИ НА МИТАТА.

Същност, особености и предназначение на митата. Видове мита. Митническа тарифа. Прилагане на правилата за произход на стоките. Митническа стойност.

ВЪПРОС 94. ОБМИТЯВАНЕ НА СТОКИТЕ

Определяне на митническата стойност на стоките. Особени случаи при определяне на митническата стойност на стоките, влизащи в страната. Установяване произхода на стоките. Митническо тарифиране. Определяне размера на митото. Изчисляване и събиране на митните сборове.

ВЪПРОС 95. МИТНИЧЕСКИ КОНТРОЛ.

Същност на митническия контрол. Митнически контрол по вноса. Митнически контрол по износа. Митнически контрол по временните режими. Митническо производство. Митнически нарушения и определяне на съответните наказания.

ВЪПРОС 96. МИТНИЧЕСКИ НАПРАВЛЕНИЯ И МИТНИЧЕСКИ РЕЖИМИ

Митнически направления. Митнически режими. Създаване на свободни зони. Цели, постигнати чрез създаването на свободни зони.

ВЪПРОС 97. МИТНИЧЕСКА ПОЛИТИКА И МИТНИЧЕСКА АДМИНИСТРАЦИЯ

Развитие и особености на митническата политика. Цели на митническата политика. Инструменти за провеждане на митническата политика. Международна митническа интеграция на Р. България (*организации за митническо и търговско сътрудничество; Р. България в системата на СТО; договорености, приети от СТО и отражението им върху търговската политика на ЕС; асоцииране и приемане на Р. България в ЕС; договорености и членство на Р. България в ЦЕФТА; възможности за антидъмпингова митническа политика, съгласно правилата на СТО; външно-търговски режим на Р. България*). Създаване на зони за свободна търговия. Митнически съюз и общ пазар. Функционална структура на митническата администрация в Р. България. Структура и функции на ЦМУ. Основни задачи на митническата администрация. Права и задължения на митническите служители. Стратегии, следвани в подбора и обучението на митническите служители, в контекста на членството на България в ЕС.

Учебно осигуряване: Ангелов, А. Мита и митническа политика (избрани лекции), Авангард принт, Русе, 2016 г.

XXI. СДЕЛКИ С ЦЕННИ КНИЖА

ВЪПРОС 98. ПАЗАРИ НА ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ

Фондова борса – определение, характеристики и цел. Позициониране на фондовата борса в структурата на финансовия пазар. Композиране на дериватните сегменти във финансовия пазар. Пазарни сегменти на БФБ-София АД. Правна регламентация на БФБ-София АД. Организационно-управленска структура на БФБ-София АД. Борсово членство, класически принципи и съвременна практика. Членство на БФБ-София АД, практики на световни борси. История на фондовите борси. Исто-

рия на фондовите борси в: Ню Йорк, Амстердам, Лондон, Франкфурт, Париж, Токио. История на капиталовата търговия и фондовите борси в България. Изисквания за допускане до борсова търговия. Посредници, статут и изисквания. Специфика на борсовото посредничество в света. Инвестиционни посредници: правен статут и организационни особености. Изисквания към дейността на инвестиционните посредници в България. Значение и специфични изисквания за Маркет-мейкърите. Борсовите посредници на БФБ, изисквания за сертифициране.

ВЪПРОС 99. ТЕХНОЛОГИЯ НА СДЕЛКИТЕ С ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ

Борсово търгувани финансови инструменти, класификация според инвестиционните параметри. Сделки с финансови инструменти, систематика. Особенности на борсовите сделки с финансови деривати. Мотиви за участие в сделките с финансови инструменти. Маржин сделки, къси продажби, сделки за заем на ЦК. Технология на борсовата търговия. Търговски системи: присъствени, неприсъствени, търговски системи на БФБ. Курсове и котиране на финансови инструменти. Методи на борсова търговия и видове аукциони. Борсови поръчки. Правила за търгуване на БФБ – приоритет за сключване на сделките, фази на търговската сесия, ценови диапазони и прекъсвания. Извънборсов пазар (Over-the-counter market) – характеристики, ранни форми на организация, търговски системи, NASDAQ и др. съвременни системи.

ВЪПРОС 100. БОРСОВИ СТРАТЕГИИ. КЛИРИНГ И СЕТЪЛМЕНТ НА БОРСОВИ ИНСТРУМЕНТИ. КОНТРОЛ НА ФИНАНСОВИТЕ ПАЗАРИ

Борсови стратегии, стратегии с капиталовите активи. Спекулативни, арбитражни и хеджिंगови стратегии. Клиринг и сетълмент на борсово търгувани капиталови инструменти. Централен депозитар АД – организация, функции и процедура по клиринга на инструментите търгувани на БФБ. Особенности в организацията на търговията с финансови деривати, откриване и закриване на опционна позиция. Особенности на клиринга и сетълмента на борсово търгуваните деривати. Ежедневен сетълмент при фючърсната търговия. Контрол на финансовите пазари. Цели, принципи и елементи на системата за регулиране пазарите на финансови инструменти. Комисия по Финансов надзор, Надзор на инвестиционната дейност. Security & Exchange Commission.

ВЪПРОС 101. АНАЛИЗ НА БОРСОВАТА АКТИВНОСТ

Борсови котировки и базови борсови единици. Измерители на борсовата активност – систематика. Първични индикатори – класификация и информационна значимост. Показатели на борсовата активност и пазарна ликвидност, микро показатели и агрегирани показатели – аналитична приложимост. Борсови индекси, систематика. Формиране на извадката и изчисляване на индекса.. Борсов тренд и трендови фази. Принципи на пазарното поведение, предписани от Чарлз Дао. Технически анализ, индикатори и осцилатори. Принципи на вълновата теория (Eliot Wave theory). Ефективност на капиталовите пазари и пазарни аномалии. Фундаментален анализ на капиталови инструменти. Рейтинг на капиталови инструменти.

ВЪПРОС 102. СДЕЛКИ С ДЪРЖАВНИ ЦЕННИ КНИЖА

Емисионния пазар на ДЦК. Технология на емитиране на безналични държавни ценни книжа. Емитиране на общински облигации - особености и ограничения. Първични и вторични дилъри на държавни ценни книжа. Обратно изкупуване и репосделки с ДЦК. Роля на Инвестиционните посредници в първичното публично предлагане на ценни книжа (IPO) и Вторично публично предлагане (SPO). Подготовка и реализиране на Първично публично предлагане и обратно изкупуване. Стойности и оценяване на капиталовите инструменти. Оценяване на деривати. Секюритизация на дългови активи. Международни дългови пазари.

Източници за подготовка:

1. Симеонов, Ст. Измерители на борсовата активност - изследване на индикаторите и анализ на пазарния тренд, Библиотека „Стопански Свят“, бр. 131, 2016 г.
2. Кръстев, Л. Капиталови пазари. Академично издателство, Свищов. 2012.
3. Симеонов, Ст., М. Асенова. Фондови борси, В. Търново, Абагар, 2004.
4. Симеонов, Ст. Лекции по Фондови борси.
5. Закон за пазарите на финансови инструменти.
6. Закон за публично предлагане на ценни книжа.

7. Правилник на Българска фондова борса – София АД.
8. Правилник на Централен депозитар АД.
9. Правилник за устройството и дейността на комисията за финансов надзор.
Интернет източници:
10. www.bse-sofia.bg
11. <https://www.investor.bg/>
12. www.csd-bg.bg

XXII. ФИНАНСОВА И ДАНЪЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

ВЪПРОС 103. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ДЪРЖАВНОТО УПРАВЛЕНИЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ. МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ. ПРИХОДНА АДМИНИСТРАЦИЯ

Характеристика на централните органи на властта и управлението. Характеристика на местните органи на власт и управление. Обща характеристика и функции на Министерството на финансите. Структура на Министерството на финансите. Минало, настояще и бъдеще в развитието на приходната администрация. Структура и организация на приходната администрация. Правомощия на приходната администрация. Стимулиране на приходната администрация.

ВЪПРОС 104. ДАНЪЧНО ПРОИЗВОДСТВО И ДЪРЖАВНИ ВЗЕМАНИЯ. ФИНАНСОВ КОНТРОЛ И ФИНАНСОВА АДМИНИСТРАЦИЯ. СМЕТНА ПАЛАТА

Обща характеристика на данъчното производство. Видове актове - обща характеристика. Данъчна регистрация. Задължения на данъчните субекти и изменение на данъчните задължения. Държавни вземания. Обща характеристика на държавните вземания. Организация на събиране на надвнесените в срок държавни вземания. Минало, настояще и бъдеще на финансовия контрол и финансовата администрация. Структура и организация на Държавната финансова инспекция. Правомощия и задължения на финансовата администрация към органите на Държавната финансова инспекция. Вътрешен одит в публичния сектор. Обща характеристика на Сметната палата. Структура и правомощия на финансовата администрация влизаща в състава на Сметната палата. Обхват на контролната дейност на Сметната палата. Организация на контролната дейност на Сметната палата. Пътища и способи за поправяне на вреди, установени от органите на Сметната палата при проверки на бюджетни организации.

Учебно осигуряване: Милинов, В. Финансова администрация. Библиотека „Образование и наука“, Свищов, АИ „Ценов“, 2014.

*Приет с Решение №9/07.02.2018 г. на КС на катедра „Финанси и кредит“
Утвърден с Решение №10/16.02.2018 г. на КС на катедра „Финанси и кредит“*